

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/30/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5611207688
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5611207688.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu JUDr. Jána Burika, JUDr. Ladislava Mejstříka, v právnej veci navrhovateľa O. M., nar. XX. X. XXXX, bytom O. I. XXX, zastúpeného JUDr. Annou Járošovou, advokátkou so sídlom Štúrova 1968 - OD PRIOR, Liptovský Mikuláš proti odporcovi v rade 1/ Fakultná nemocnica s poliklinikou J.A. Reimana Prešov, so sídlom Jána Hollého 14, Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOGA a spol., s.r.o., Žriedlová 3, Košice, IČO: 36 863 947, v rade 3/ Sociálna poisťovňa - ústredie, 29. augusta 18-10, Bratislava, v konaní o ochranu osobnosti, na odvolanie navrhovateľa a odporcu v rade 3/ proti rozsudku Okresného súdu Litovský Mikuláš, č.k. 10C/94/2012-216 zo dňa 25. 10. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu, pokiaľ žalobu navrhovateľa zamietol **p o t v r d z u j e**.

Vo výroku o náhrade trov konania rozsudok okresného súdu **m e n í** tak, že navrhovateľ **j e p o v i n ý** uhradiť odporcovi v rade 3/ trovy konania 107,5 eur, do 3 dní.

Vo výroku, ktorým okresný súd odporcovi v rade 1/ náhradu trov konania nepriznal, odvolaním účastníkov nenapadnutom, **p o n e c h á v a** rozsudok okresného súdu nedotknutý.
Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu zamietol, odporcom v rade 1/ a 3/ náhradu trov konania nepriznal, rozhodnutie o trovách štátu si vyhradil na rozhodnutie samostatným uznesením.

Po vykonanom dokazovaní, pokiaľ sa navrhovateľ domáhal, aby určil, že výrok o jeho diagnóze v rozhodnutí Okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vo Vranove nad Topľou zo dňa 20. 3. 1975, že trpí Hebephrennou schizofréniou je nepravdivý, a zároveň sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ustálil, že príslušný správny orgán rozhodoval v zmysle vtedy platných právnych predpisov a uznal navrhovateľa za invalidného. V rámci žaloby o ochranu osobnosti nie je súd oprávnený preskúmať správnosť rozhodnutia príslušného správneho orgánu, ktoré naviac nadobudlo právoplatnosť, keď na základe odvolania navrhovateľa príslušný odvolací správny orgán uvedené rozhodnutie potvrdil. Zo strany navrhovateľa nebol tvrdený, ani preukázaný základný predpoklad vzniku občianskoprávnej zodpovednosti, a to neoprávnenosť tohto zásahu, pretože uvedené právoplatné rozhodnutie bolo vydané v zmysle zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je konanie, ktoré zasahuje do práv chránených ustanoveniami § 11 a nasl. OZ a je v rozpore s povinnosťami pôvodcu zásahu stanovenými právnym poriadkom. Zo strany navrhovateľa nebol tvrdený, ani preukázaný zásah, ktorý mal byť objektívne spôsobilý vyvolať navrhovateľovi nemajetkovú ujmu. Pokiaľ sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany odporcov v rade 1/ a 3/, ako aj z dôvodov vyššie uvedených,

žalobu v tejto časti zamietol. Uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedno z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 278/2007. Uviedol, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady na nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Na záver uviedol, že odporca v rade 3/ nie je nositeľom pasívnej vecnej legitímácie v danom spore, keďže rozhoduje len o výške dávky sociálneho zabezpečenia, ktorú vypláca sociálna poisťovňa. O trovách odporcov v rade 1/ a 3/ ako úspešných účastníkov rozhodol s prihliadnutím na ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a náhradu trov konania im nepriznal. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval okolnosti na strane samotného navrhovateľa, ktorý je invalidným dôchodcom, jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok, pričom odporcovia v rade 1/ a 3/ boli podľa názoru súdu zo strany navrhovateľa žalovaní aj z dôvodu, že navrhovateľ nedisponuje všetkými písomnými dokladmi, a teda nevedel uviesť, kto je v spore pasívne legitimovaný.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote doručili odvolanie navrhovateľ a odporca v rade 3/. Navrhovateľ v podanom odvolaní uviedol, že podanou žalobou sa nedomáha preskúmania správnosti rozhodnutia správneho orgánu, ale domáha sa ochrany osobnosti v súlade s ust. § 11 a nasl. OZ. Zotrvával na svojom tvrdení o tom, že stanovenie jeho diagnózy bola len pomsta za to, že bol odporcom komunistického režimu. Nesúhlasil s tým, že by odporca v rade 3/ nebol pasívne legitimovaným subjektom v spore, nakoľko tento sám vo svojom vyjadrení uviedol, že rozhodovanie o invalidnom dôchodku, teda i lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia prešla na Sociálnu poisťovňu. Poukazoval tiež, že v archíve Sociálnej poisťovne, ani v dožadovaných archívoch sa nenachádza psychiatrický znalecký posudok, na základe ktorého mu bol posudkovou komisiou dňa 20. 3. 1975 priznaný invalidný dôchodok, pretože trpí Hebefrennou schizofréniou. Namietal, že otázka premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je v súdnej praxi riešená rovnako (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo 1522/2007 zo dňa 28. 6. 2007). Zastal názor, že v danom prípade v predmetnom konaní došlo k vadám uvedeným v § 205 ods. 2 písm. a/, d/ a f/ O.s.p.. Rozsudok okresného súdu žiadal zmeniť, žalobe navrhovateľa vyhovieť a zároveň si uplatnil náhradu trov celého konania.

Odporca v rade 3/ nesúhlasil s aplikáciou ust. § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňového konania, žiadal rozhodnúť podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznať mu náhradu trov prvostupňového konania tak, ako boli vyčíslené vo výške 215,07 eur.

Odporca v rade 1/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadal rozsudok okresného súdu ako správny potvrdiť. Upriamil pozornosť na skutočnosť, že v konaní nebolo navrhovateľom preukázané, že došlo k neoprávnenému zásahu do ochrany osobnosti, pričom rozhodnutie posudkovej komisie nemožno za takýto zásah a už vôbec nie neoprávnený považovať. Taktiež upriamil pozornosť na to, že pod Rc 4/2008 bol publikovaný rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 1Co 63/2003 zo dňa 17. februára 2004, ktorý zastal názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podlieha premlčaniu, nakoľko ide o majetkový nárok, ktorý sa len odvíja od osobnostného nepremlčateľného práva.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p. rozsudok okresného súdu ako správny, podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Po preskúmaní veci krajský súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam a vyvodil i správny právny záver. Svoje rozhodnutie napokon náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil.

Pokiaľ išlo o skutkové zistenia a vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností, právne posúdenie veci, v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nepovažoval za potrebné opakovať (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu krajský súd považoval za potrebné uviesť, že podľa § 80 návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä:

a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho),
b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva,
c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.
Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Právo na ochranu osobnosti Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo. V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiace sa navzájom vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti, tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osobnosti uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy.

Konanie o ochranu osobnosti je návrhové konanie, v ktorom je súd viazaný petitom návrhu.

V prejednávanej veci navrhovateľ sa domáhal zo strany súdu, aby určil, že výrok o jeho diagnóze v rozhodnutí Okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vo Vranove nad Topľou zo dňa 20. 3. 1975, že trpí Hebephrennou schizofréniou je nepravdivý. Je potrebné prisvedčiť záveru okresného súdu, že v rámci žaloby o ochranu osobnosti súd nie je oprávnený preskúmať správnosť rozhodnutia príslušného správneho orgánu a posudzovať pravdivosť, resp. nepravdivosť konkrétnej diagnózy stanovenej v rozhodnutí príslušnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia. Mohol by iba na návrh navrhovateľa určiť či vôbec, a ak áno, do akého dielčieho práva na ochranu jeho osobnosti predmetné rozhodnutie Okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vo Vranove nad Topľou zo dňa 20. 3. 1975, pokiaľ by navrhovateľ preukázal jeho nepravdivosť, zasiahlo. V tejto súvislosti je nepodstatné, či okresný súd správne ustálil okolnosť, či sa v predmetnom rozhodnutí diagnóza navrhovateľa uvádzala, resp. neuvádzala, podstatným bolo, že žalobe navrhovateľa nebolo možné poskytnúť právnu ochranu z dôvodu, že v rámci konania o ochranu osobnosti vedeného podľa § 11 a nasl. OZ navrhovateľ netvrdil zásah do svojej osobnosti, do konkrétneho dielčieho práva na ochranu osobnosti tak, ako sú tieto demonštratívne v ust. § 11 OZ vymenované.

Ak potom navrhovateľ v podanej žalobe netvrdil a predmetom konania ani nebolo zistenie, či a akým spôsobom do jeho konkrétneho práva na ochranu osobnosti podľa § 11 OZ odporcovia v rade 1/ a 3/ rozhodnutím posudkovej komisie výrokom o jeho diagnóze zasiahli, neboli splnené ani zákonné predpoklady na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu, spôsobenú takýmto zásahom.

Za nie bez významu však krajský súd považoval za potrebné uviesť, že ak za zásah do svojich osobnostných práv navrhovateľ považoval rozhodnutie Okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vo Vranove nad Topľou zo dňa 20. 3. 1975, mohol svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát nasledujúcim dňom po vydaní rozhodnutia, od tohto dňa mu začala plynúť i všeobecná trojročná premlčacia doba, a to bez ohľadu na to, či v tom čase platné právne predpisy umožňovali domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch alebo nie. Navrhovateľ mal v tom čase možnosť využiť právne prostriedky, ktoré mu v tom čase platná právna úprava poskytovala. Pokiaľ i v podanom odvolaní poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo 1522/2007 zo dňa 28. 6. 2007, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ premlčaniu nepodlieha, je potrebné uviesť, že predmetné rozhodnutie nebolo prijaté na publikovanie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk. Pod Rc 4/2008 tu však bol naopak publikovaný rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 1Co 63/2003 zo dňa 17. februára 2004, zastávajúci opačný názor, t.j. že ide o právo, ktoré sa premlčuje, keďže ide o majetkový nárok, ktorý sa odvíja od osobnostného nepremlčateľného práva. Špecializovaný senát Najvyššieho súdu ČR následne v ďalšej veci predložil spis Veľkému senátu, ktorý v zhode s publikovaným rozhodnutím dospel k záveru, že uvedené právo sa premlčuje.

V otázke pasívnej legitímácie odporcu v rade 3/ sa síce krajský súd nestotožnil s názorom okresného súdu, avšak táto okolnosť vzhľadom na vyššie konštatované skutočnosti, nemala vplyv na konečné rozhodnutie vo veci samej.

V nadväznosti na uvedené potom odvolaciemu súdu neostávalo, než rozhodnutie okresného súdu ako správne, v ostatnom sa stotožniac s jeho odôvodnením, podľa § 219 O.s.p. potvrdiť.

Pokiaľ sa týkalo rozhodnutia okresného súdu, ktorým náhradu trov prvostupňového konania odporcov v rade 3/ s poukazom na ust. § 150 ods. 1, 2 O.s.p. nepriznal i krajský súd považoval za potrebné uviesť, že predmetné ustanovenie dáva súdu možnosť v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, pokiaľ dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa náhradu trov konania sčasti alebo celkom nepriznať. To, či v danom prípade išlo o celkom výnimočný prípad alebo nie bolo potrebné skúmať tak v okolnostiach prejednávanej veci, ako i v okolnostiach na strane účastníkov konania predovšetkým vzhľadom na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery účastníkov konania, tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. V danom prípade krajský súd okolnosti hodné osobitného zreteľa v okolnostiach prejednávanej veci nevzhladol. Mal za to, že z tohto dôvodu aplikácia ust. § 150 ods. 1 O.s.p. neobstojí. Zohľadniac však skutočnosť, že na jednej strane stojí navrhovateľ - invalidný dôchodca, na strane druhej Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia zriadená štátom zákonom č. 274/1994 Z.z., i krajský súd dospel k záveru, že je možné priznať navrhovateľovi polovicu ním požadovaných trov, teda sumu 107,5 eur, ktoré uložil navrhovateľovi odporcov v rade 3/ uhradiť do 3 dní.

V ostatnej časti krajský súd ponechal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko odporcovia v rade 1/ a 3/ si náhradu trov odvolacieho konania návrhom neuplatnili, tieto ani nevyčíslili a z obsahu spisu krajský súd nezistil, že by im účelne vynaložené výdavky vznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie prípustné **n i e j e .**